

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Факультет романо-германської філології

Кафедра педагогіки

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка вищої школи

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: **третій (освітньо-науковий)**

Спеціальність: **103 Науки про Землю**

Факультет: **Геолого-географічний**

2020-2023

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни
«Педагогіка вищої школи».

Розробник: Цокур О.С. д.пед.наук, професор, зав.кафедрою педагогіки

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки
Протокол № 10 від "02" липня 2020 р.

Завідувач кафедри педагогіки (Цокур О.С.)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету романо-германської
філології
Протокол № 1 від "28" серпня 2020 р.

Голова (Телецька Т.В.)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри педагогіки
Протокол № 1 від "30" "08" 2021 р.

Завідувач кафедри (Цокур О.С.)

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>вечірня форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3,0 годин – 90	<p style="text-align: center;">Галузь знань <u>10 Природничі науки</u> (шифр і назва)</p> <p style="text-align: center;">Спеціальність <u>103 Науки про Землю</u> (код і назва)</p> <p style="text-align: center;">Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)</p>	Вибіркова (блок І)	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	2-й
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	16 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	14 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	60 год.
		у т.ч. ІНДЗ	
		<i>Форма підсумкового контролю</i>	
		залік	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Педагогіка вищої школи» є теоретична підготовка аспірантів до здійснення дидактичної, науково-методичної й інноваційної організаційно-педагогічної діяльності у вищій школі шляхом формування їх інтересу, здатності й готовності до самостійного пізнання актуальних проблем теорії та перспектив розвитку вищої освіти в Україні та світі, педагогічного моніторингу й менеджменту, сучасних концепцій навчання й виховання студентів, опанування способів організації їхньої самостійно-дослідницької та науково-дослідної роботи, застосування засобів нових педагогічних підходів та освітніх технологій.

Завдання дисципліни «Педагогіка вищої школи»:

- розкрити сутність основних теоретичних концепцій і методологічних підходів, категорій і понять, закономірностей та принципів навчання і виховання студентів закладу вищої освіти;
- забезпечити практичне оволодіння аспірантами традиційних й інноваційних методів, форм та технологій навчання й виховання студентів;
- розкрити теоретичні підходи й забезпечити опанування аспірантами провідних стратегій діяльності сучасного викладача й куратора (тьютора, коуча) студентської академічної групи по формуванню соціально й професійно важливих якостей особистості;
- ознайомити з основами освітнього менеджменту й моніторингу у закладі вищої освіти;
- долучити до усвідомлення значущості педагогічних інновацій для подальшої модернізації вітчизняної вищої школи.

Процес вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи» спрямований на формування елементів наступних **компетентностей аспірантів**:

а) Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність працювати в міжнародному середовищі.

ЗК 06. Навички міжособистісного спілкування, пов'язані з умінням взаємодіяти з іншими людьми та працювати в команді.

ЗК 08. Здатність до усної і письмової презентації та обговорення результатів наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, в тому числі з експертами інших галузей.

б) Спеціальні компетентності:

СК 02. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК 05. Здатність використовувати новітні інформаційно-комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

СК 06. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

Процес вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи» сформульований у **термінах програмних результатів навчання**:

РН 04. Грунтовне розуміння філософської методології пізнання, ключових засад професійної та наукової етики, системи морально-культурних цінностей.

РН 07. Вміння презентувати та обговорювати з фахівцями та широкою аудиторією результатів досліджень наукових та прикладних питань з геології державною та іноземною мовами, кваліфіковано їх відображати у наукових публікаціях, провідних міжнародних наукових виданнях.

РН 10. Володіння сучасними інформаційними та комунікаційними технологіями, комп'ютерними засобами та програмами для проведення наукових досліджень та освітній

діяльності (пошук, оброблення та аналіз інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу, геологічне, гідрогеологічне та інженерно-геологічне моделювання).

PH 11. Вміння ініціювати, організовувати та проводити комплексні міждисциплінарні дослідження в галузі геології, науково-дослідницькій та інноваційній діяльності, результатом яких є отримання нових знань.

PH 12. Вміння обґрунтовано обирати та ефективно використовувати сучасні освітні технології, методи й засоби навчання у закладах вищої освіти на основі знань теоретико-методологічних основ педагогічного процесу вищої школи.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен знати і розуміти сутність:

- актуальних проблем розвитку вищої освіти в Україні та світі, шляхів і способів оновлення змісту виховання і навчання студентів в умовах модернізації вищої освіти в контексті євроінтеграції, інтерналізації міграції, інформатизації та глобалізації суспільства;
- державних нормативних документів про освіту і вищу освіту;
- мети, завдань та тенденцій розвитку вищої освіти в Україні та світі;
- стратегічних завдань та пріоритетних напрямів модернізації та реформування національної системи вищої освіти;
- загальних основ і специфіки педагогіки вищої школи;
- методів та методики проведення наукових педагогічних досліджень в галузі дидактики вищої школи й теорії виховання студентів;
- дидактики (теорії навчання й освіти) вищої школи;
- структури освітнього процесу у вищій школі, його зміст, форми, методи і засоби;
- провідних форм організації освітнього процесу у вищій школі;
- видів навчальних занять, основ методики їх проведення;
- педагогічної інноватики в системі вищої освіти;
- сучасних вимог до професіоналізму особистості та діяльності викладача вищої школи, його ролі і місця у процесі вдосконалення освітньо-професійних програм і планів;
- мети і провідних завдань професійного виховання студентів;
- способів формування національної свідомості студентської молоді, її громадянської, гендерної, моральної та професійної культури;
- основних напрямів виховання студентів у процесі навчання та у позанавчальний час.

Аспірант повинен вміти:

- аналізувати основні нормативні та державні документи про вищу освіту та функціонування закладу вищої освіти;
- працювати з науково-педагогічними й дидактико-методичними першоджерелами;
- застосовувати отримані теоретичні знання у практиці навчання й виховання студентів;
- організовувати освітній процес у вищій школі із урахуванням традиційних та новітніх технологій навчання й виховання студентів;
- прогнозувати наслідки впровадження педагогічних інновацій у вищій школі;
- аналізувати й розробляти навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін;
- розробляти робочі програми й силабус з дисциплін спеціалізації;
- розробляти плани-конспекти лекцій, практичних, семінарських занять для здобувачів першого й другого рівнів вищої освіти;
- складати портфоліо для навчальних тем дисциплін спеціалізації;
- проектувати й ефективно застосовувати різні способи й засоби контролю академічних успіхів студентів, а також здійснювати моніторинг якості освітнього процесу;
- забезпечувати демократичний, особистісно зорієнтований, гуманістичний стиль керівництва в сфері вищої освіти.

II. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Тема 1.1. Предмет, завдання і соціальна місія педагогіки вищої школи.

Предмет і завдання педагогіки вищої школи. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук, її роль у процесі євроінтеграції і модернізації вищої освіти. Категорії педагогіки вищої школи: професійне виховання, вища освіта, навчання впродовж дослідження, формування і розвиток особистості студента як суб'єкта навчання та майбутнього фахівця, освітній процес, професійне самовиховання. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками: філософією, соціологією, політологією, соціальною, віковою і педагогічною психологією, логікою, інформатикою, математичною статистикою, методиками викладання навчальних дисциплін. Актуальні проблеми теорії і практики сучасної педагогіки вищої школи.

Тема 1.2. Основи наукових досліджень у галузі педагогіки вищої школи.

Методологія наукового педагогічного дослідження. Сутність поняття «методологія», «методологія педагогіки вищої школи». Етапи наукового педагогічного дослідження. Принципи наукового педагогічного дослідження. Принцип цілісного вивчення педагогічного явища чи процесу. Принцип комплексного використання методів дослідження під час вивчення проблем педагогіки вищої школи. Принцип об'єктивності. Принцип єдності вивчення і виховання особистості студента. Принцип одночасного вивчення студентського колективу і особистості. Принцип історизму. Принцип поєднання наукової сміливості з найбільшою передбачливістю. Принцип глибинного розгляду досліджуваної проблеми. Принцип педагогічної ефективності. Основні вимоги до проведення науково-педагогічного дослідження у галузі дидактики вищої школи: загальні та специфічні. Логіка наукового педагогічного дослідження. Складові елементи дослідження. Методи наукового педагогічного дослідження. Характеристика емпіричних та теоретичних методів дослідження. Методи математичної статистики. Специфіка науково-педагогічної діяльності магістранта як викладача-дослідника проблем вищої школи.

Тема 1.3. Історія і тенденції розвитку вищої освіти

Виникнення університетів в Європі в епоху середньовіччя. Модель «Підприємницького університету». Модель «Академічного університету». «Корпоративні університети». Модель «Регіонального університетського комплексу». Модель «Відкритого університету». Переваги і недоліки організації освітнього і наукового процесу у різних моделях організації університетської освіти. Системи вищої освіти в зарубіжних країнах: США, Великобританії, Німеччині, Франції, Італії та ін. Стратегічні завдання, пріоритетні напрями та основні шляхи реформування вищої освіти в Європі та світі. Перші вищі навчальні заклади в Україні: Острозька академія, Києво-Могилянська академія. Провідні класичні університети України. Історія виникнення і розвитку Новоросійського (Одеського) імператорського університету. Сучасна система вищої освіти України в умовах євроінтеграції і модернізації. Ступені і рівні вищої освіти. Специфіка класичної університетської освіти у сучасних умовах: проблеми і перспективи. Шляхи підвищення соціальної відповідальності вищої освіти України.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тема 2.1. Специфіка організації процесу навчання у вищій школі.

Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Сутність процесу навчання у вищій школі, його структура і функції. Обопільний характер процесу навчання. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності студентів. Специфічні особливості сучасного процесу навчання у вищому навчальному закладі. Дидактичні моделі змісту вищої освіти. Види навчання. Особливості стандартизації і гуманізації навчання у вищій школі. Документи, що визначають зміст освіти у вищому навчальному закладі (Освітньо-професійна програма, спеціальність, навчальний план, навчальна і робоча програма, сілабус, підручник). Планування навчального процесу на факультеті, кафедрі.

Тема 2.2. Дидактичні підходи і принципи, методи і форми навчання у вищій школі

Характеристика провідних дидактичних парадигм. Компетентнісний підхід як нова парадигма вищої освіти України. Принципи навчання у вищому навчальному закладі. Методи

організації навчального процесу у вищій школі. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Наочні методи навчання. Практичні методи навчання. Методи навчання залежно від типу пізнавальної діяльності. Методи навчання за логікою передачі інформації. Методи стимулювання обов'язку і відповідальності. Проблемне навчання у вищому навчальному закладі. Організаційні форми роботи у вищих навчальних закладах. Лекції та методика їх проведення. Функції і види лекцій у вищій школі. Оцінка якості лекції. Семінарські та практичні заняття у вищих навчальних закладах. Критерії оцінювання якості семінарських занять. Педагогічна і виробнича практика студентів. Самостійна робота студентів.

Тема 2.3. Сучасні технології навчання у вищій школі

Поняття технології і виду навчання. Характеристика технологій диференційованого, проблемного, активного, інтерактивного, евристичного, модульного навчання. Ігрові технології навчання. Інформаційні технології навчання. Особистісно орієнтований, компетентнісний, андрагогічний та контекстний підходи як концептуальна основа сучасних технологій навчання у вищій школі.

Тема 2.4. Основи педагогічного контролю та моніторингу якості освітнього процесу у вищій школі

Поняття педагогічного контролю у вищих навчальних закладах, його мета і провідні функції. Основні форми і види контролю знань, умінь, навичок студентів. Вимоги до оцінки знань і предметних компетенцій студентів. Тестування. Методи контролю і самоконтролю ефективністю навчально-пізнавальної та самостійно-дослідницької діяльності студентів. Моніторинг якості освітніх досягнень студентів та професійної діяльності викладачів.

Тема 2.5. Студент як суб'єкт навчання і здобувач вищої освіти

Закономірності розвитку і формування особистості студента як суб'єкта навчальної діяльності, наукового й професійного пізнання. Особливості адаптації студентів до навчання у вищому навчальному закладі. Характеристика студентства як специфічної вікової та соціальної групи. Типологія студентів. Програма і методика вивчення особистості студента та колективу академічної групи. Індивідуальні особливості, гендерні й соціальні характеристики студентів та їх урахування в освітньому процесі вищої школи. Технологія розробки індивідуального освітнього маршруту студента.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тема 3.1. Специфіка організації процесу виховання у вищій школі

Поняття виховання, професіоналізації і соціалізації студентів. Мета і провідні завдання національного виховання студентів у вищому навчальному закладі. Основні напрями виховання студентів у процесі навчання та позанавчальній діяльності вишу. Позааудиторна виховна робота студентів. Студентське самоврядування і його роль у вдосконаленні виховної і культурно-дозвілєвої діяльності студентів.

Тема 3.2. Принципи, методи і форми виховання у вищій школі

Принципи соціального, наукового й професійного виховання студентської молоді. Характеристика традиційних та інноваційних форм і методів виховання студентів у вищому навчальному закладі. Провідні види і технології виховання студентів: правове, громадянське, полікультурне, гендерне, моральне, естетичне, валеологічне, професійне. Професійне самовиховання.

Тема 3.3. Виховна робота куратора академічної групи

Статус куратора у вищому навчальному закладі. Роль та функції куратора академічної студентської групи. Особливості й напрями виховної діяльності куратора академічної групи як тьютора, фасилітатора, медіатора культур. Планування виховної роботи куратора академічної групи. Критерії й моніторинг ефективності виховної роботи куратора зі студентами.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тема 4.1. Концептуальні засади педагогічного менеджменту у вищій школі

Мета, провідні напрями й головні завдання діяльності вищого навчального закладу. Правовий статус вищого навчального закладу у сфері вищої освіти й науково-освітніх послуг.

Рівні акредитації вищих навчальних закладів в Україні. Типи вищих навчальних закладів. Теорія і практика педагогічного менеджменту у системі вищої освіти. Принципи, структура і специфіка педагогічного менеджменту у класичному університеті.

Тема 4.2. Специфіка науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи як менеджера освітнього процесу

Викладач вищої школи як суб'єкт науково-педагогічної й дидактичної культури та організатор навчально-виховного процесу. Науково-педагогічна діяльність викладача вищої школи, її структура та моделі здійснення. Типологія стилів викладацької діяльності викладача вищої школи. Імідж викладача вищої школи. Модель професійної компетентності викладача вищої школи як менеджера науково-освітньо-виховного процесу. Моніторинг якості професійної діяльності викладача. Професійна етика й педагогічна деонтологія, акмеологічні аспекти професійно-особистісного розвитку викладача вищої школи.

Тема 4.3. Система організації науково-методичної роботи у вищій школі

Зміст, функції, провідні напрями науково-методичної роботи сучасного вищого навчального закладу. Форми і методи науково-методичної роботи викладача у вищому навчальному закладі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тема 5.1. Інновації в системі вищої освіти. Сутність педагогічної інноватики у вищій школі. Шляхи оновлення, реформування й модернізації системи вищої освіти в Україні.

Тема 5.2. Викладач вищої школи як суб'єкт інноваційної педагогічної діяльності

Поняття інноваційної педагогічної діяльності викладача вищого навчального закладу. Сутність і структура інноваційної педагогічної діяльності викладача як суб'єкта дидактичної культури. Чинники формування готовності майбутніх викладачів до інноваційної педагогічної діяльності у вищій школі.

4.СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Вечірня форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	пр	лаб	І	с/р		л	п	л	і	с/р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки вищої школи													
Тема 1.1. Предмет, завдання і соціальна місія педагогіки вищої школи	4	1	1				2	4	1	1			2
Тема 1.2: Основи наукових досліджень у галузі педагогіки вищої школи	5	2	1				2	5	2	1			2
Тема 1.3. Історія і тенденції розвитку вищої освіти	5	3					2	5	3				2
Разом – зм. модуль 1	14	6	2				6	14	6	2			6
Змістовий модуль 2. Теорія навчання у вищій школі													
Тема 2.1. Специфіка організації процесу навчання у вищій школі	3	1	1				1	3	1	1			1
Тема 2.2. Дидактичні підходи і принципи, методи і форми навчання у вищій школі	4	1	1				2	4	1	1			2
Тема 2.3. Сучасні технології навчання у вищій школі	5	2					3	5	2				3
Тема 2.4. Основи педагогічного контролю та	3	1	2					3	1	2			

моніторингу якості освітнього процесу у вищій школі													
Тема 2.5. Студент як суб'єкт навчання і здобувач вищої освіти	3	1	2					3	1	2			
Разом – зм. модуль 2	18	6	6					6	18	6	6		6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 3. Теорія виховання у вищій школі												
Тема 3.1. Специфіка організації процесу виховання у вищій школі	3	1				2	3	1				2
Тема 232. Принципи, методи і форми виховання у вищій школі	3		1			2	3		1			2
Тема 3.3. Виховна робота куратора академічної групи	3		1			2	3		1			2
Разом – зм. модуль 3	9	1	2			6	9	1	2			6
Змістовий модуль 4. Теорія педагогічного менеджменту у вищій школі												
Тема 4.1. Концептуальні засади педагогічного менеджменту у вищій школі	3	1				2	3	1				2
Тема 4.2. Специфіка науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи як менеджера освітнього процесу	3		1			2	3		1			2
Тема 4.3. Система організації науково-методичної роботи у вищій школі	4	1	1			2	4	1	1			2
Разом – зм. модуль 4	10	2	2			6	10	2	2			6
Змістовий модуль 5. Теорія педагогічної інноватики у вищій школі												
Тема 5.1. Інновації в системі вищої освіти	5	1	1		5	1	5	1	1		5	1
Тема 5.2. Викладач вищої школи як суб'єкт інноваційної педагогічної діяльності	4		1		4		4		1		4	
Разом – зм. модуль 5	9	1	2		9	1	9	1	2		9	1
ІНДЗ	30				30		30				30	
Усього годин	90	16	14			60	90	16	14			60

5. Практичні заняття

№ з/п	Теми практичних занять	Кількість годин
1.	Загальні основи педагогіки вищої школи	2
2.	Особливості організації освітнього процесу у закладі вищої освіти	2
3.	Навчання як процес та дидактична категорія педагогіки вищої школи	2
4.	Організаційні форми навчання у ЗВО	2

5.	Контроль, педагогічне оцінювання й моніторинг якості академічних досягнень студентів	2
6.	Студент як особистість та здобувач вищої освіти	2
7.	Аспірант як куратор/тьютор академічної групи та викладач вищої школи	2
	Разом	14

6. Самостійна робота аспірантів

№ з/п	Види завдань для самостійної роботи аспірантів	Кількість годин
1	Скласти словник основних понять до кожної теми навчального курсу, оформити у вигляді глосарію	6
2	Підготувати рецензію на 1 фахову статтю з проблеми інновацій в системі вищої освіти	3
3	Розробити схематизований конспект міні-лекції та мультимедійну презентацію за однією із тем навчального курсу	3
4	Скласти план-сценарій проведення виховного заходу зі студентами з актуальної проблеми	3
5	Розробити робочу програму елективного курсу (за темою дослідження), узгодити її з ОПП відповідної спеціальності	3
6	Підготувати тестові завдання для проведення експрес-контролю знань за однією з тем навчального курсу	3
7	Підібрати/Розробити інструментарій для проведення моніторингу якості академічних досягнень студентів	7
8	Здійснити самодіагностику власних якостей як куратора та викладача вищої школи	2
9	<u>ІНДЗ з однієї із тем:</u> 1. «Сучасний стан і перспективи розвитку вищої/професійної освіти в Україні /зарубіжній країні» (за профілем спеціальності); 2. «Інновації в системі вищої професійної освіти» (за профілем спеціальності). 3. Теорія і практика підготовки аспірантів в Україні / докторів філософії в зарубіжних країнах (згідно фаху).	30
	Разом	60

Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Концептуальний апарат дослідження (вступ)	Теоретична частина (виклад провідних положень)	Емпірична частина (статистика)	Захист проекту	Кількість годин
5	15	9	1	30

8. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: розповідь, лекція, пояснення, бесіда, дискусія.
- наочні методи: ілюстрація, демонстрація, спостереження.
- методи формування практичних умінь та навичок: виконання практичних завдань, розробка схем, таблиць, складання опорних конспектів, складання словника понять;
- методи активного, евристичного і проблемного навчання, мультимедійні презентації.

9. Методи контролю

Поточне опитування і тестування знань аспірантів під час лекційних та практичних занять, оцінювання якості виконання ними завдань для самостійної роботи, ІНДЗ, зокрема експрес-опитування, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, захист ІНДЗ та портфоліо (робоча програма навчальної дисципліни, план-конспект лекції з використанням освітньої технології, план-конспект практичного заняття з комплектом дидактичних матеріалів, план-сценарій виховного заходу).

10. Питання для підсумкового контролю

1. Розкрийте предмет, об'єкт та категорії педагогіки вищої школи.
2. Поясніть місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук.
3. Розкрийте зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
4. Розкрийте методологію науково-педагогічного дослідження.
5. Розкрийте особливості педагогічного процесу вищої школи.
6. Назвіть та охарактеризуйте основні структурні компоненти педагогічного процесу як системи, завдання, функції, закономірності та принципи.
7. Охарактеризуйте викладача як суб'єкта педагогічного процесу вищої школи. Специфіка його діяльності.
8. Предмет і основні категорії дидактики вищої школи.
9. Дидактичні закономірності і принципи навчання у ЗВО.
10. Охарактеризуйте викладання та учіння як діяльність суб'єктів педагогічного процесу вищої школи.
11. Розкрийте поняття змісту освіти у вищій школі: ступеневість вищої освіти, нормативні документи, що визначають зміст освіти.
12. Охарактеризуйте методи навчання у ЗВО: класифікація методів навчання, традиційні, активні та інтерактивні методи навчання.
13. Розкрийте дидактичні функції традиційних та інноваційних форм і засобів навчання.
14. Розкрийте сутність поняття «форми організації навчання». Проаналізуйте розвиток і становлення організаційних форм навчання у вищій школі.
15. Охарактеризуйте лекцію як метод та провідну форму організації навчального процесу у ЗВО.
16. Різновиди сучасних лекцій, їх характеристика і структура. Методика організації і проведення різних видів лекцій: традиційні та нетрадиційні.
17. Проаналізуйте різні види семінарських занять та їх можливості у реалізації завдань підготовки майбутнього фахівця.
18. Розкрийте алгоритм підготовки викладача та студента до семінарського заняття.
19. Поясніть технологію і методику організації та проведення просемінарів, спецсемінарів, факультативів.
20. Охарактеризуйте педагогічні умови ефективної організації самостійної роботи студентів.
21. Роль навчальної та виробничої практики у фаховій підготовці студентів.
22. Розкрийте сутність поняття, функції, компоненти та види контролю навчально-пізнавальної діяльності студентів. Розкрийте можливості різних форм контролю знань студентів.
23. Охарактеризуйте методи педагогічного оцінювання й моніторингу академічних досягнень студентів.
24. Розкрийте технологію рейтингової системи перевірки та оцінки знань, умінь і навичок студентів.
25. Розкрийте зміст провідних фахових компетентностей сучасного викладача вищої школи, методи моніторингу якості його професійної діяльності.
26. Охарактеризуйте особливості розвитку вищої освіти України як складової світового і європейського науково-освітнього простору.

27. Розкрийте особливості системи і структури вищої освіти в Україні, перспективи її приєднання до міжнародних та європейських стандартів і вимог.

28. Охарактеризуйте специфіку науково-методичного забезпечення навчального процесу у закладі вищої освіти з огляду на ліцензаційні та акредитаційні вимоги.

29. Розкрийте критерії оцінювання і способи моніторингу якості вищої освіти, зокрема освітньо-професійних програм.

30. Охарактеризуйте сучасні педагогічні парадигми вищої освіти.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Поточний контроль	Завдання для самостійної роботи	ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума балів
14	36	30	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень аспірантів

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень аспірант	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
Відмінно	90-100	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; рецензує відповіді інших студентів, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання не передбачені навчальною програмою; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	75-89	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; застосовує знання для	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання

		розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає несуттєві неточності	
Задовільно	60-74	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно; безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички:
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-34	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, пограбує постійної допомоги викладача

12. Методичне забезпечення

1. Нормативні документи МОН України, ОНУ ім. І.І. Мечникова.

2. Навчальні посібники:

Цокур О.С. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посібник. Одеса: ОНЮА, 2002.

Вип. 1. Основи наукового педагогічного дослідження. 84 с.

Цокур О.С. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посібник. Одеса: ОНЮА, 2002.

Вип. 2. Педагогічний менеджмент. 81 с.

Цокур О.С. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / під ред. З.Н. Курлянд. 3 вид. К.: Знання, 2009. Р. 1.3.1-1.3.5; 4.4. С. 127-158; С. 256-274.

Цокур О.С. Основи гендерного виховання. Хрестоматія навчальних програм з проблем гендерного розвитку. К.: ПЦ «Фоліант» / під. ред. К.М.Левківського, 2004. С. 147-171.

Цокур О.С. Основи гендерного виховання. Гендерний розвиток (конспекти лекцій). К.: ПЦ «Фоліант» / під. ред. К.М.Левківського, 2005. С. 124-187.

Вейланде Л.В.-В. Педагогіка і психологія вищої школи. Практикум. О.: ОНУ, 2018. 122 с. Ел. вер.

Вейланде Л.В.-В. Тренінгові технології у вищій школі. Практикум: навч.-метод. посіб. О.: ОНУ, 2018. 35с. Ел. вер.

Вейланде Л.В.-В. Конструювання тестів і тестових завдань. Практикум: навч.-метод. посіб. О.: ОНУ, 2018. 44 с. Ел. верс.

3. Опорні конспекти лекцій.

4. Мультимедійні презентації до лекцій.

5. Таблиці, схеми.

6. Науково-педагогічна література.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

Законодавчі і нормативні документи

1. Закон України «Про освіту» URL: vnz.org.ua/zakonodavstvo/osvitu.
- Закон України « Про вищу освіту» URL: vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 01.07.2014 №1556-VII.
3. Концепція розвитку педагогічної освіти: Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. № 776.
4. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р.
5. Концепція національної системи кваліфікацій. К., 2013.
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25 червня 2013 р. № 344.
7. Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту). Постанова КМ України від 20.01.1998 р. № 65. *Офіційний вісник України*. 1998. №3. С.202-207.
8. Постанова КМ України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
9. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») : Постанова Кабінету Міністрів України No 896 від 03. 11.2004 р.
10. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій України: Постанова КМ України N1341 від 23.11.2011 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/1326289476970265/page5>
11. Про затвердження Положення про державний вищий заклад освіти : Постанова Кабінету Міністрів України N 1074 від 5.09.1996 р.
12. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України N 347/2002 від 17.04.2002 р.
13. Про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців: Тимчасове положення // Наказ МОН України від 23.01.2004. №48.
14. Про Положення про національний заклад (установу) України : Указ Президента України N 1334/2004 (1334/2004) від 02.11.2004 р.
15. Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» від 25 червня 2013 року.

Підручники та навчальні посібники

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія: Підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вищих навчальних закладів. К.:Либідь, 1998. 554 с.
2. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навч.- метод. посіб. К.: Кондор, 2008. 272 с.
3. Барановська Л.В. Педагогіка та психологія вищої: школи:навч.посб. К.: НАУ, 2015. 240с.
4. Вейланде Л.В.-В. Педагогіка і психологія вищої школи. Практикум. О.: ОНУ, 2018. 122 с. Ел. вер.
5. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. К. : Центр навч. літератури, 2006. 384 с.
6. Кнодель Л. В. Педагогіка вищої школи : посіб. для магістрів. К.: Вид. Паливода А.В., 2008. 136 с.
7. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. К.: Знання, 2005. 486с.
8. Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. Педагогіки вищої школи. К.: Ленвіт, 2007.
9. Мороз О. Г. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. К.: НПУ, 2003. 267с.
10. Педагогика и психология высшей школы : учеб. пособие для вузов / отв. ред. М.В.Буланова-Топоркова. Ростов н/Д: Феникс, 2002. 544 с.
11. Педагогика и психология высшей школы: Учеб. пособ. для студ. и аспирантов вузов / Под ред. С.И.Самыгина. Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. 544 с.
12. Приходько М.І. Педагогіки вищої школи: курс лекцій для магістрів. Запоріжжя ЗДУ, 2001. 150 с.
13. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник. К.: Конкор, 2011. 628 с.

14. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посібник. К.: "Академвидав", 2006. 352 с.
15. Хрестоматія з педагогіки вищої школи : навч. посібн. / за заг. ред. В. І. Лозової. Х.: Віровець А.П. "Апостроф", 2011. 408 с.
16. Цокур О.С. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посібник. Одеса: ОНЮА, 2002. Вип. 1. Основи наукового педагогічного дослідження. 84 с.
17. Цокур О.С. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посібник. Одеса: ОНЮА, 2002. Вип. 2. Педагогічний менеджмент. 81 с.
18. Цокур О.С. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / під ред. З.Н. Курлянд. 3 вид. К.: Знання, 2009. Р. 1.3.1-1.3.5; 4.4. С. 127-158; С. 256-274.
19. Цокур О.С. Основи гендерного виховання. Хрестоматія навчальних програм з проблем гендерного розвитку. К.: ПЦ «Фоліант» /під. ред. К.М.Левківського, 2004. С. 147-171.
20. Цокур О.С. Основи гендерного виховання. Гендерний розвиток (конспекти лекцій). К.: ПЦ «Фоліант» /під. ред. К.М.Левківського, 2005. С. 124-187.
21. Чернілевський Д.В., Томчук М.І. Педагогіка та психологія вищої школи: навч.посібник. Вінниця: «Україна», 2006. 402 с.
22. Шарипов Ф.В. Педагогика и психология высшей школы: учеб. пособие. М.: Логос, 2012. 448 с.
23. Щоденник з науково-педагогічної (асистентської) практики /Упор. О.С.Цокур. Одеса, 2018. 30 с.

Додаткова

1. Андреев А.А. Педагогика высшей школы. Новый курс. М. : Московский международный институт эконометрики, информатики, финансов и права, 2002. 264 с.
2. Вдовюк В.И., Фильков С.М. Основы педагогики высшей школы в структурно-логических схемах: Учебное пособие. М.: МГИМО (У) России, 2004. 67с.
3. Егоров В.В., Скибицкий Э.Г., Храпченков В.Г. Педагогика высшей школы: учебное пособие. Новосибирск: САФБД, 2008. 260с.
4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О. В. Овчарук. К.: К.І.С., 2004. 112 с.
5. Компетентнісний підхід у вищій освіті: світовий досвід / Укл. Антонюк Л.Л., Василькова Н.В. та ін. К.:КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2016. 61 с.
6. Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник. Львів: ЛДУВС, 2012. 180 с.
7. Нагаев В.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
8. Пионова Р.С. Педагогика высшей школы: учебное пособие. Мн.: Университетское, 2002. 256с.
9. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі : навч. посіб. К. : Вища шк., 2005. 239 с.
10. Смолкина А.М. Методы активного обучения: науч.-метод. пособие. М.: Высшая школа, 1991. 176 с.
11. Тернопільська В.І. Довідник з виховної роботи зі студентами / В.І.Тернопільська, Т.В.Коломієць, І.О.Піонтківська. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. 264 с.
12. Хуторской А.В. Современная дидактика: Учебник для вузов. СПб: Питер, 2001. 544 с.
13. Університетська педагогічна освіта: історія, теорія і перспективи розвитку в умовах глобалізації: Кол. монографія / під. ред. проф. Цокур О.С. Одеса: ФОП Бондаренко О.М., 2018. 150 с.
14. Чинники актуалізації проблеми освіти дорослих в Україні та світі в умовах розвитку інформаційного суспільства: матеріали наук. конф. / під. ред. проф. Цокур О.С. Одеса: ФОП Бондаренко, 2019. С. 49-53.

14. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України;
2. <http://nbuv.gov.ua/> – Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;

3. <http://www.dnpb.gov.ua/>– Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського;
4. <http://www.osvita.org.ua/>– Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном;
5. <http://ostriv.in.ua/>– Освітній шкільний інтернет-портал «Острів знань»;
6. <http://www.gumer.info/>– Библиотека Гумер – гуманитарные науки.
7. <http://erasmusplus.org.ua/2014-05-30-14-56-19/prezentatsii/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?start=20>
8. <http://onu.edu.ua>
9. [Портал Prometheys](#)

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**Практичне заняття №1: Загальні основи педагогіки вищої школи****Питання для обговорення:**

1. Проблема єдності та цілісності світового освітнього простору в контексті ідей Болонського процесу.
2. Загальноосвітні тенденції розвитку освітньо-наукового простору.
3. Сутність та функціональні характеристики педагогіки вищої школи як науки.
4. Визначення предмету і завдань педагогіки вищої школи, характеристика її основних категорій та методологічних підходів.
5. Охарактеризуйте сучасні педагогічні парадигми вищої освіти.
6. Принципи та методи науково-педагогічного дослідження.

Рекомендована література:

1. Вейланде Л.В.-В. Педагогіка і психологія вищої школи: практикум. О: ОНУ, 2019. 90 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. К.: Центр навчальної літератури, 2006. С.8 – 59.
3. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. К.: Знання, 2005. С.13-29.
4. Цокур О.С. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / за ред. З. Н. Курлянд. 3-е вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007. С.7-43.
5. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. К. : "Академвидав", 2006. С.7-32.

Практичне заняття №2: Особливості організації освітнього процесу у закладі вищої освіти**Питання для обговорення**

1. Розкрийте сутність поняття та структуру освітнього процесу у закладі вищої освіти
2. У чому полягають основні завдання освітнього процесу у закладі вищої освіти
3. Схарактеризуйте основні закономірності та принципи організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, проілюструйте прикладами реальних педагогічних явищ та ситуацій.
4. Розкрийте сутність кожного з етапів організації освітнього процесу у закладі вищої освіти на рівні бакалаврату й магістратури.
5. Доведіть: хто займає провідну роль в удосконаленні методів і форм організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, яким чином може бути досягнуто підвищення його ефективності.
6. Охарактеризуйте педагогічні умови ефективної організації самостійної роботи студентів як провідних суб'єктів освітнього процесу.
7. Розкрийте специфіку діяльності викладача як проектувальника, учасника, організатора й диспетчера освітнього процесу у закладі вищої освіти.
8. Здійсніть опис основних напрямів діяльності викладача як гаранта якості освітнього процесу у закладі вищої освіти.
9. Розкрийте сутність основних психолого-педагогічних якостей викладача вищої школи.
10. Розробіть модель-схему: Викладач як суб'єкт і менеджер освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Рекомендована література:

1. Вейланде Л.В.-В. Педагогіка і психологія вищої школи: практикум. О: ОНУ, 2019.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. К.: Центр навчальної літератури, 2006. С.8 – 59.

3. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. К.: Знання, 2005. С.13-29.
4. Національний освітній глосарій: вища освіта / За ред. В. Г. Кременя. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с. URL: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf
5. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи. К.: Центр навч. літератури, 2009. С.53-114. URL: http://pidruchniki.ws/00000000/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli-_ortinskiy_vl.11.
6. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник URL: http://pidruchniki.com/13680808/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli

Практичне заняття № 3. Навчання як процес та дидактична категорія педагогіки вищої школи

Питання для обговорення

1. Розкрийте сутність, структуру та рушійні сили процесу навчання у вищій школі.
2. Поясніть: у якому співвідношенні знаходяться поняття «закон», «закономірність» та «принципи» навчання.
3. Розкрийте сутність провідних принципів навчання у вищій школі.
4. Охарактеризуйте дидактичні підходи до відбору змісту вищої освіти та навчальних дисциплін.
5. Проаналізуйте сучасні моделі освіти: державно-відомча, розвивальна, традиційна, реалістична, феноменологічна, не інституціональна, уточніть їх значення для розробки змісту освіти у вищій школі.
6. Схарактеризуйте методи та прийоми навчання у вищій школі, уточніть дидактичні вимоги та умови їх використання у ЗВО.
7. Охарактеризуйте дидактичні функції та роль засобів навчання у вищій школі, наведіть приклади щодо їх ефективного застосування.

Рекомендована література:

1. Вейланде Л.В.-В. Педагогіка і психологія вищої школи: практикум. О: ОНУ, 2019.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. К.: Центр навчальної літератури, 2006. С.8 – 59.
3. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Знання, 2005. С.13-29.
4. Національний освітній глосарій: вища освіта / За ред. В. Г. Кременя. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с. URL: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf
5. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи. К.: Центр навч. літератури, 2009. С.53-114. URL: http://pidruchniki.ws/00000000/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoliortinskiy_vl.11.
1. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник URL: http://pidruchniki.com/13680808/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli
2. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. К. : «Академвидав», 2006. С. 76-116.

Практичне заняття №4: Організаційні форми навчання у ЗВО

Питання для обговорення

1. Охарактеризуйте лекцію як основну форму організації навчальних занять у вищій школі. Визначте переваги та недоліки лекції.
2. Назвіть основні види лекційних занять відповідно до завдань і змісту у вищій школі.
3. Розкрийте алгоритм підготовки викладача до лекційного заняття.
4. Назвіть структурні елементи лекційного заняття, охарактеризуйте кожний із них.

5. З'ясуйте дидактичні завдання семінарських занять у вищій школі. Охарактеризуйте функції семінарів.
6. Проаналізуйте різні види семінарських занять та їх можливості у реалізації завдань підготовки майбутнього фахівця.
7. Розкрийте алгоритм підготовки викладача та студента до семінарського заняття.
8. Висвітліть технологію і методику організації та проведення просемінарів, спецсемінарів, факультативів.
9. Чим відрізняється методика проведення факультативних занять, спецкурсів і спецсемінарів від організації семінарського заняття. Які форми навчальної роботи студентів ЗВО?
10. Роль навчальної та виробничої практики у фаховій підготовці студентів.

Рекомендована література:

1. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. К.: Знання, 2005. С.246-346
2. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи К.: Центр навч.літератури, 2009. С.197-270.
3. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / за ред. З. Н. Курлянд. К. : Знання, 2007. С.107-133
4. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи: URL: http://pidruchniki.com/13680808/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli
5. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. К. : «Академвидав», 2006. С. 116-171.

Практичне заняття № 5. Контроль, педагогічне оцінювання й моніторинг якості академічних досягнень студентів

Питання для обговорення (заняття проводиться з використанням інтерактивного методу ведення дискусії - Ток-шоу)

1. Яке місце займає аналіз і оцінювання знань студентів з погляду логіки навчального процесу?
2. Назвіть та поясніть сутність основних функцій та принципів контролю навчальних досягнень студентів.
3. Розведіть поняття «контроль» і моніторинг академічних досягнень студентів.
4. Охарактеризуйте критерії оцінки знань студентів, які мають місце в сучасній вищій школі.
5. Назвіть основні види та форми контролю у вищій школі.
6. Розкрийте сутність методів контролю (усне опитування, письмова перевірка, стандартизований контроль, рейтинговий контроль) та моніторингу, уточніть їх завдання, переваги та недоліки.
7. Доведіть переваги рейтингової системи перевірки та оцінки знань, умінь і навичок студентів над традиційною.
8. Розкрийте технологію підготовки і проведення екзаменів/заліків в режимі ZOOM.
9. Визначте провідні способи педагогічного оцінювання й моніторингу якості академічних досягнень студентів в університеті.

Рекомендована література:

1. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. К.: Знання, 2005. С. 415 - 442
2. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч.посіб К.:Центр навч.літератури, 2009. С. 270-291.
3. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи/ URL: http://pidruchniki.com/13680808/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli (Розділ:

- Педагогічний контроль у вищих навчальних закладах та основні форми його здійснення)/
4. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. К. : «Академвидав», 2006. С. 213-232/

Практичне заняття №6. Студент як особистість та здобувач вищої освіти

Питання для обговорення

1. Назвіть науки у категорійному апараті яких «особистість» займає важливе місце. Які аспекти особистості вивчають названі науки, у чому виявляється обмеженість розуміння даного поняття.
2. Назвіть основні одиниці аналізу особистості. Чому вони називаються динамічними утвореннями?
3. Характеристика студентського періоду життя людини за схемою аналізу психологічного віку.
4. Що таке криза ідентичності? Подолання кризи ідентичності та формування особистості у студентському віці.
5. Які риси відрізняють студентів від інших категорій молоді того ж віку?
6. У яких проявах поведінки та рисах особистості виявляється успішність його адаптації до ЗВО?
7. Охарактеризуйте типологізацію студентів різних авторів (наприклад: В.Лісовський, А.Кузьмінський, Л.Подольак та В.Юрченко, Т.Туркот, М.Д'яченко та Л.Кандибович та інші)
8. Опишіть технологію вивчення особистості студента та складання його психолого-педагогічної характеристики.

Рекомендована література:

1. Педагогіка и психология высшей школы: Учеб.пособие /Отв.ред. М.В.Буланова-Топоркова. ЗРостов-на-Дону:Феникс, 2006. Ч. 2. Гл. 1–3. URL: <http://www.twirpx.com/file/10766>.
2. Подольак Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: підручник К.: Каравела, 2014. С.40- 75 .
3. Смирнов С.Д. Педагогіка и психология высшего образования: от деятельности к личности: Учебное пособие. М.: Академия, 2005. С. 72–158, 204–238.
4. Студент вуза: технология и организация обучения: Учебное пособие / Под ред. проф. С.Д. Резника. М.: ИНФРА-М, 20009. С.243-308.
5. Чернілевський Д.В., Томчук М.І. Педагогіка та психологія вищої школи: навч.посібник. Вінниця: Вінницький соціально-економічний ін-т ун-ту «Україна», 2006. С. 189-232 URL: <http://www.twirpx.com/file/326008>.
6. Шарипов Ф.В. Педагогіка и психология высшей школы: учеб. пособие М.: Логос, 2012. С. 307 – 335. URL: <http://fleming.moto-trade.net/romany/sharipov-f-v-pedagogika-i-psiologiya-vysshey-shkoly-ucheb-posobie>

Практичне заняття №7. Аспірант як куратор/тьютор/коуч академічної групи та викладач вищої школи

Питання для обговорення

1. Інститут кураторства/тьюторства у ЗВО, функції та завдання куратора/тьютора академічної групи.

2. Основні проблеми та перспективи розвитку інституту кураторства/тьюторства у сучасному ЗВО.
3. Основні напрямки діяльності куратора/тьютора/коуча.
4. Планування роботи куратора/тьютора/коуча відповідно до вікових особливостей студентської молоді, методика організації та проведення кураторських годин, вивчення академічної групи, організації виховної роботи, спрямованої на розвиток студентського колективу, професійний розвиток особистості студента.
5. Які функції виконує викладач, здійснюючи свою діяльність у ЗВО?
6. Назвіть три основних компонента у структурі педагогічних здібностей. Розкрийте їх сутність.
7. Які психологічні умови визначають ефективність діяльності сучасного викладача вищої школи?
8. Розкрийте сутність «Я-концепції» викладача. Які особливості «Я-концепції» викладача впливають на індивідуальний стиль його педагогічної діяльності?
9. Якими компетентностями повинен володіти викладач?
10. Розкрийте критерії оцінки ефективності діяльності сучасного викладача вищої школи?

Рекомендована література:

1. Дахно І.І. Ділова кар'єра. URL: http://pidruchniki.com/1584072025747/menedzhment/dilova_karyera.
1. Могилевкин Е.А. Карьерный рост: диагностика, технологии, тренинг. Монография. СПб.: Речь, 2007. URL:: <http://lektsii.org/12-14999.html>
2. Тернопільська В.І. Довідник з виховної роботи зі студентами. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. С. 92-113. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/5357/1/V_Ternopilaska_NKB_GI.pdf.
3. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. К. : "Академвидав", 2006. С.303-311.
4. Професійна кар'єра особистості в сучасних умовах: монографія / В.Т.Лозовецька. Київ: 2015. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/>.
5. Чернілевський Д.В., Томчук М.І. Педагогіка та психологія вищої школи: навч.посібник. Вінниця: Вінницький соціально-економічний ін-т ун-ту «Україна», 2006. С. 189-232 URL: <http://www.twirpx.com/file/326008>.

МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання є видом позааудиторної індивідуальної роботи аспіранта пошукового, науково-дослідницького чи творчого характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується складанням заліку.

Мета ІНДЗ – самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань аспіранта з дисципліни „” та розвиток навичок самостійної роботи. Зміст ІНДЗ – завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних занять та самостійного опрацювання науково-педагогічної літератури.

Структура ІНДЗ:

- тема і план ІНДЗ;
- вступ – актуальність теми, мета та завдання роботи, методи дослідження;
- теоретична частина – виклад базових теоретичних положень з аналізом проблеми, уточненням етапів розвитку досліджуваного явища/процесу/системи;
- практична частина (висвітлення інноваційно-педагогічного досвіду, статистичних даних);
- основні результати роботи – подаються результати, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз;
- висновки;
- список використаної літератури (Див. Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»).

Критерії і показники оцінювання ІНДЗ

Критерії	Показники
Гностичний	Наявність педагогічних рішень, які відповідають вимогам часу
	Обсяг і повнота змісту, закінченість
	Оригінальність розкриття теми, рівень творчості
	Наявність аргументованих висновків
	Рівень самостійності виконання
	Узагальнення знань всього навчального курсу
Комунікативний	Якість доповіді: обсяг та глибина знань теми, ерудованість
	Культура мовлення, манери, утримування уваги аудиторії, імпровізація
	Правильність і повнота відповідей на запитання, переконливість аргументів, тактовність
Естетичний	Наявність наочного матеріалу або електронної презентації
	Відповідність вимогам
	Якість бібліографічного опису (наявність сучасних літературних джерел, наявність посилань у тексті, їх відповідність змісту)

Порядок подання та захисту ІНДЗ. Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді друкованої роботи з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім заповненням із зазначенням всіх позицій змісту завдання (за об'ємом – до 25 стор.). Основні умови до оформлення: шрифт Times New Roman, розмір 14, міжрядковий інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25. Поля: ліве - 2,5; праве: 1,5 Оформлення таблиць і рисунків має відповідати вимогам державного стандарту до друкованих робіт.

ІНДЗ подається викладачу, який викладає лекційний курс з даної дисципліни та приймає залік, не пізніше, ніж за 1 тиждень до заліку.

Оцінка за ІНДЗ є обов'язковим компонентом іспитової оцінки і враховується при здійсненні підсумкового оцінювання з навчального курсу.

Бали	
30–25	тему розкрито правильно, повно, ґрунтовно, ілюстровано прикладами, фактами, цифрами
24–17	тему розкрито правильно, досить повно, допущено 1-2 неточності, окремі положення розкрито неповно, бракує фактів та ілюстрацій
16 – 9	тему в основному розкрито, але не повно, не системно, допущено помилки, відсутні посилання на джерела
8 – 3	тему частково розкрито, бракує обґрунтувань і фактів
2 – 1	тему розкрито не правильно
0	завдання не виконано